

Staro

NATUUR EN
BUITENGEBIED

BUSINESS PARK
Apeldoorn

1294a Westerkamp
1294b Westerkamp
1294c Westerkamp
1294d Westerkamp
1294e Westerkamp
1294f Westerkamp

Quickscan flora en fauna

Laan van Westenenk te Apeldoorn

Rapportnummer P2021-0221
Juli 2021

www.starobv.nl

Quickscan flora en fauna

Laan van Westenenk te Apeldoorn

Juli 2021

Rapportnummer: P2021-0221

Opdrachtgever: Planovision / Zon Transitieonderzoek
F. Jiskoot en F. van Dijk

Uitgevoerd door: Staro Natuur en Buiteng
Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert
tel. 0492-450161
fax. 0492-450162
www.starobv.nl

Veldonderzoek: J. van Hout

Auteur: J. van Hout

Kwaliteitscontrole: E. van der Staak

Inhoud

Inhoud.....	1
1 Inleiding.....	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Doel	3
1.3 Geldigheid onderzoek.....	3
1.4 Zorgplicht	4
1.5 Leeswijzer	4
2 Plangebied	5
2.1 Ligging en beschrijving plangebied	5
2.2 Voorgenomen plannen	7
3 Methode.....	8
4 Natuurwaarden	9
4.1 Beschermde gebieden.....	9
4.2 Beschermde soorten	11
4.2.1 Flora.....	11
4.2.2 Vlinders en libellen	12
4.2.3 Kevers en weekdieren	13
4.2.4 Vissen	14
4.2.5 Amfibieën en reptielen	14
4.2.6 Vogels.....	17
4.2.7 Zoogdieren.....	17
5 Conclusies	20
5.1 Beschermde gebieden.....	20
5.2 Beschermde soorten	20
5.3 Advies en aanbevelingen	23
5.4 Gevolgen voor (het tijdpad van) de voorgenomen plannen	24
Geraadpleegde bronnen	25
Bijlagen.....	26
Bijlage 1 Wet- en regelgeving	26
Bijlage 2 Weergave voorgenomen plannen	30

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Initiatiefnemer is voornemens een terrein aan de Laan van Westenenk (voormalig TNO terrein) te Apeldoorn te transformeren ten behoeve van de opwekking van duurzame energie. Ten behoeve van de planologische procedure is het noodzakelijk een quickscan flora en fauna uit te voeren. Door middel van de quickscan wordt in beeld gebracht of de werkzaamheden in strijd is met de natuurwetgeving en hoe eventuele strijdigheid met de wet voorkomen kan worden.

1.2 Doel

Het doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de werkzaamheden binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de natuurwetgeving. Voor soortbescherming en gebiedsbescherming is sinds 1 januari 2017 de Wet natuurbescherming (Wnb) van belang. Daarnaast is gebiedsbescherming vastgelegd in het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen EHS genoemd). In bijlage 1 wordt deze wet- en regelgeving uitgebreid beschreven.

Het in deze rapportage beschreven onderzoek stelt de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming vast. Tevens beoordelen we op welke wijze en in welke mate de voorgenomen werkzaamheden invloed kunnen hebben op het eventueel voorkomen van beschermde soorten. Op basis van de resultaten kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving zal worden gehandeld. Aanvullend zal worden bepaald of voorgenomen werkzaamheden effect hebben op de beschermde natuurwaarden van nabijgelegen natuurgebieden.

1.3 Geldigheid onderzoek

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. De bevoegde gezagen (provincies) hanteren de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten: "Onderzoeksgegevens mogen maximaal drie jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn.". Dit rapport gaat in op de effecten van de werkzaamheden zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de werkzaamheden kunnen leiden tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten en gebieden.

1.4 Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook de niet wettelijk beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren, niet mogen worden uitgevoerd.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van het plangebied en de voorgenomen werkzaamheden. In hoofdstuk 3 wordt de gebruikte onderzoeksmethode besproken. De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden en de effecten van de geplande werkzaamheden op aanwezige beschermde natuurwaarden worden beschreven in hoofdstuk 4. In dit hoofdstuk wordt tevens ingegaan op de mogelijke noodzaak tot het treffen van mitigerende maatregelen. In het laatste hoofdstuk zijn de conclusies, adviezen en vervolgstappen uiteengezet.

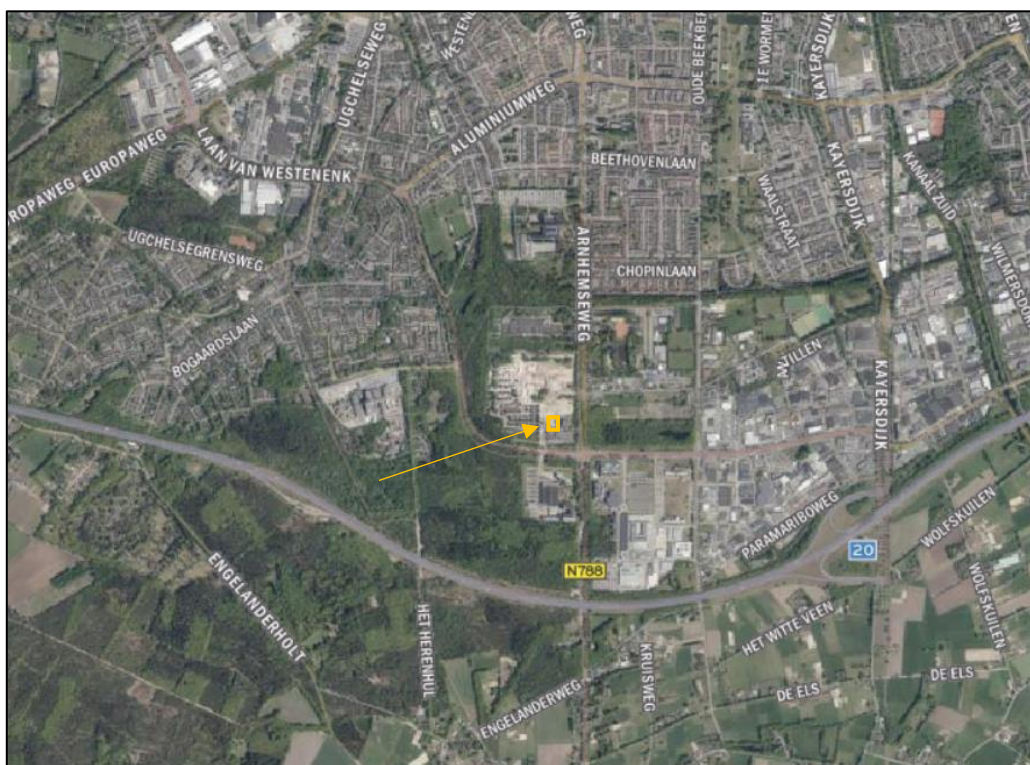
2 Plangebied

2.1 Ligging en beschrijving plangebied

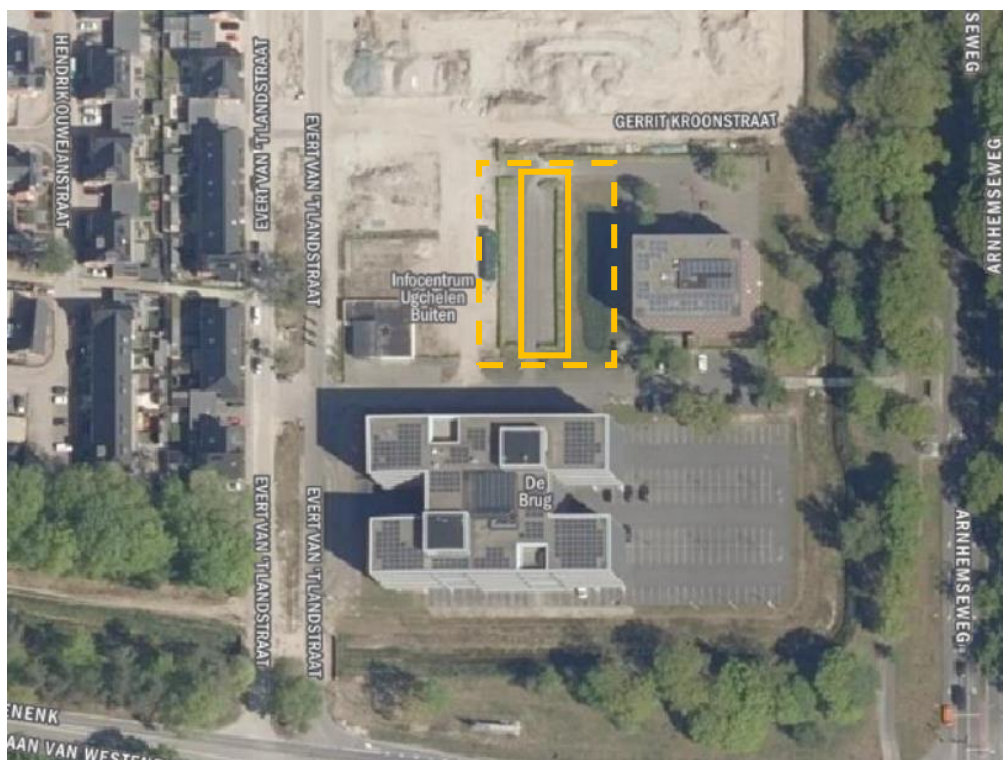
Het plangebied ligt ten zuiden van de bebouwde kom van Apeldoorn. Het plangebied wordt begrensd door bouwterrein en zandvlaktes in het noorden, de Arnhemseweg in het oosten en de Laan van Westenenk in het zuiden en westen. Tegen het plangebied aan in het oosten ligt een groenstrook met waterplas. Ten zuidwesten van het plangebied, grenzend aan de Laan van Westenenk, ligt het bosgebied Dennenheuvel.

Het plangebied heeft een oppervlak van circa 150 vierkante meter en bestaat uit een parkeerplaats met een haag.

De ligging van het plangebied in de ruimere omgeving is weergegeven in figuur 1. De globale begrenzing van het onderzoeksgebied en het plangebied is weergegeven in figuur 2. Op pagina 6 is een foto-impressie van het onderzoeksgebied opgenomen.

Figuur 1. Ligging plangebied in de ruime omgeving (gele lijn, aangewezen door de gele pijl) (bron: PDOK Viewer)

Figuur 2. Globale begrenzing plangebied (gele doorgetrokken lijn) binnen het onderzoeksgebied (gestippelde gele lijn) (bron: PDOK Viewer)

Foto 1. Parkeerplaats met omliggende beukhaag gezien vanuit het zuiden

Foto 2. Parkeerplaats met omliggende beukhaag gezien vanuit het noorden

Foto 3. Groenstrook met waterplas en waterplanten ten oosten van het plangebied, gezien vanuit het zuidoosten

Foto 4. Werkterrein ten westen van het plangebied, gezien vanuit het noorden

2.2 Voorgenomen plannen

Initiatiefnemer is voornemens een terrein aan de Laan van Westenenk (voormalig TNO terrein) te Apeldoorn te transformeren ten behoeve van de opwekking van duurzame energie, zoals is weergegeven in bijlage 2.

3 Methode

In het kader van deze quickscan heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden waarbij gekeken is naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Voor het soortenonderzoek is gebruikgemaakt van gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), de websites Vlinderstichting.nl, Waarneming.nl, EIS-nederland.nl, Zoogdiervereniging.nl en Verspreidingsatlas.nl en diverse verspreidingsatlassen.

Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de aanwezigheid van relevante natuurterreinen in de omgeving. De ligging van Natura 2000-gebieden (o.a. Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) en het Natuurnetwerk Nederland in de nabijheid van het plangebied zijn onderzocht.

Daarnaast heeft een veldbezoek plaatsgevonden waarbij alle op de locatie aanwezige habitats zijn opgenomen. De aanwezigheid van deze habitats vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de habitats zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Dergelijke aanwijzingen zijn bijvoorbeeld het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten en het aantreffen van holen, uitwerpselen, prooiresten, vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken. De aanwezige habitats zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking en expert judgement is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen. Ook is gekeken of binnen het plangebied invasieve exoten voorkomen.

Een veldbezoek voor een quickscan flora en fauna is nadrukkelijk geen volledige inventarisatie. Dat betekent dat op basis van het veldbezoek het voorkomen van beschermde soorten niet per definitie is uit te sluiten.

De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn vervolgens gebundeld in deze rapportage.

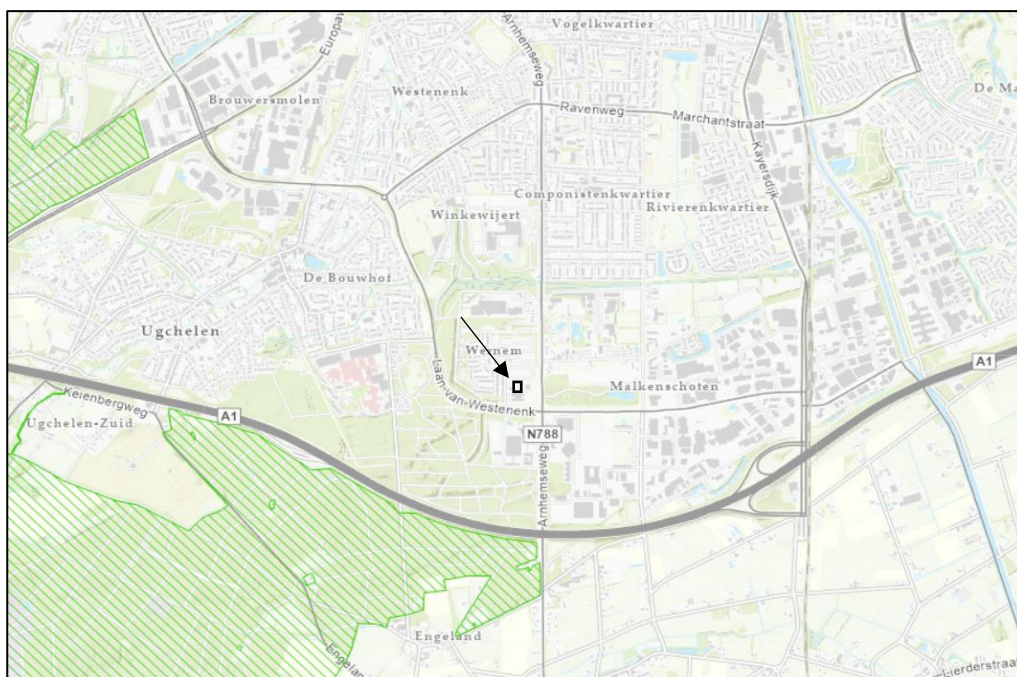
Het veldbezoek dat voor dit onderzoek is uitgevoerd, heeft plaatsgevonden op 7 juli 2021 in de middag onder de volgende weersomstandigheden: bewolkt, droog, windkracht 3 en circa 22 °C.

4 Natuurwaarden

4.1 Beschermde gebieden

Natura 2000

Uit de kaarten van de gebiedendatabase op de website van Provincie Gelderland blijkt dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied op circa 800 meter afstand ten zuidwesten van het plangebied ligt, zie figuur 4. Dit betreft het Natura 2000-gebied de Veluwe.

Figuur 4. Ligging plangebied (zwarte lijn, aangewezen door de pijl) ten opzichte van de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden (lichtgroen) (bron:

<https://geoportaal.gelderland.nl/portaal/apps/webappviewer/index.html?id=6b1adc4e421a4c7ebcb84d7c12cb7af6>)

Effectbeoordeling

Doordat het plangebied buiten het Natura 2000-gebied ligt, kunnen alleen effecten optreden als gevolg van externe werking. Gezien de relatief grote afstand tot het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied en de tussenliggende infrastructuur is het uit te sluiten dat negatieve effecten ontstaan op Natura 2000-gebied als gevolg van effecten van verdroging, versnippering mechanische en optische verstoring door licht, geluid en trilling door de voorgenen werkzaamheden.

Vanwege de afstand en de aard van de werkzaamheden kan redelijkerwijs worden aangenomen dat geen negatieve effecten door stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden optreden door uitvoering van voorgenen werkzaamheden. Dit is echter alleen uit te sluiten middels een AERIUS-berekening.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (NNN; in provincie Gelderland bestaande uit het Gelders Natuurnetwerk (GNN) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. In de provincie Gelderland zijn naast het GNN ook Groene Ontwikkelingszones (GO) aangewezen. De GO is een zone die bestaat uit gebieden met andere bestemmingen dan natuur die ruimtelijk verweven zijn met het GNN en daar functioneel mee samenhangen en waarin wordt ingezet op versterking van die samenhang tussen inliggende en aangrenzende natuurgebieden.

Uit de kaart Kernkwaliteiten GNN en GO op de website van provincie Gelderland, blijkt dat het plangebied geen deel uitmaakt van het GNN of de GO. Het dichtstbijzijnde gebied dat deel uitmaakt van het GNN ligt op circa 220 meter ten zuidwesten van het plangebied. Het dichtstbijzijnde gebied dat deel uitmaakt van het GO ligt op circa 70 meter ten oosten van het plangebied. De ligging van het GNN in de omgeving van het plangebied is weergegeven in figuur 5.

Figuur 5. Ligging plangebied (zwarte lijn) ten opzichte van het GNN (donkergroen) en GO (lichtgroen) (bron: <https://geoportaal.gelderland.nl/portaal/apps/webappviewer/index.html?id=7ee7f076e44b48f18d36528e9f9d1d87>)

Effectbeoordeling

Het plangebied behoort niet tot het GNN of GO. Gezien de relatief grote afstand tussen het plangebied en het GNN en GO, en de kleinschalige aard van de voorgenomen plannen is het uit te sluiten dat de voorgenomen plannen een (significant) negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het GNN.

Conclusie

Gezien de relatief grote afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (800 meter) is het redelijkerwijs uit te sluiten dat negatieve effecten ontstaan op Natura 2000-gebieden als gevolg van de voorgenomen plannen.

Vanwege de afstand en de aard van de werkzaamheden kan redelijkerwijs worden aangenomen dat geen negatieve effecten door stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden optreden door uitvoering van voorgenomen werkzaamheden. Dit is echter alleen uit te sluiten middels een AERIUS-berekening.

De voorgenomen plannen hebben door de afstand en de kleinschalige aard van de werkzaamheden geen (significant) negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van het GNN en GO.

4.2 Beschermde soorten

Deze paragraaf beschrijft het mogelijk voorkomen van beschermde soorten in het plangebied. Per soortgroep wordt beschreven welke soorten worden verwacht, wat de mogelijke effecten van de ingreep zijn en of het nemen van mitigerende maatregelen nodig is.

4.2.1 Flora

Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat op een afstand van twee tot vijf kilometer van het plangebied kartuizer anjer, kluwenklokje en stofzaad (alle §3.3 Wnb) zijn waargenomen.

- + Kartuizer anjer is een zeer zeldzame plant die verspreid over Nederland voorkomt. De plant groeit op zonnige plaatsen op droge, vaak kalkhoudende grond in schrale graslanden, in bosschages langs bermen en dijken, en op leisteenhellingen en zandsteenrotsen.
- + Kluwenklokje is een zeer zeldzame soort die verspreid over Nederland voorkomt. De plant groeit op zonnige en matig vochtige bodem van kalk- of humushoudend zand, klei of leem, in bermen, graslanden, ruderaal plaatsen, rivierdijken, uiterwaarden, bosranden en struwelen.
- + Stofzaad is een zeldzame soort die langs de kust, op de Veluwe en in Zuid-Limburg voorkomt. De soort groeit op beschaduwde, voedselarme, kalkhoudende grond in bossen en zeeduin met struweel. Stofzaad is een epi-parasiet die groeit op de wortels van houtige planten.

Het plangebied bestaat uit (matig) voedselrijke bodem met soorten als hopklaver, duizendblad, smalle weegbree, madeliefje en reigersbek. Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen (delen van) bovenstaande of andere beschermde planten aangetroffen. Op basis van de aangetroffen planten, het aanwezig habitat en expert judgement kan worden uitgesloten dat beschermde planten in het plangebied aanwezig zijn.

4.2.2 Vlinders en libellen

Vlinders

Uit gegevens van de NDFF en De Vlinderstichting blijkt dat binnen één kilometer afstand van het plangebied sleedoornpage (§3.3 Wnb) is waargenomen. Tussen één en twee kilometer afstand van het plangebied zijn gentiaanblauwtje en grote weerschijnvlinder (beide §3.3 Wnb) waargenomen. Op een afstand van twee tot vijf kilometer van het plangebied zijn bosparelmoevlinder, grote vos en kleine ijsvogelvlinder (alle §3.3 Wnb) waargenomen.

- + Gentiaanblauwtje is een vrij zeldzame soort die lokaal voorkomt op zandgronden in Zuid-, Midden- en Noordoost-Nederland in vochtige of natte heide, vochtige graslanden en blauwgraslanden. De enige waardplant voor de rups is klokjesgentiaan.
- + Sleedoornpage is een zeldzame standvlinder die voorkomt in sleedoornstruwelen, houtwallen en bosranden, maar soms ook tuinen en parken. De waardplant voor de rupsen zijn sleedoorn en enkele andere gecultiveerde Prunus-soorten.
- + Grote weerschijnvlinder is een zeldzame (nu een niet bedreigde) standvlinder die voorkomt in oudere, vochtige loofbossen, wilgenbroekbossen of groepen samenhangende bosjes in beekdalen. De waardplant van deze soort is vooral boswilg, soms grauwe wilg.
- + Bosparelmoevlinder leeft op grazige kruidenrijke en zonnige plaatsen in het bos(randen) en heeft in Nederland hengel als waardplant. Het is een zeer zeldzame standvlinder die lokaal voorkomt op de Veluwe en ernstig bedreigd is.
- + Grote vos is een zeldzame en kwetsbare soort die voorkomt in vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. De waardplanten van deze soort zijn vooral iep, maar ook zoete kers en sommige wilgensoorten.
- + Kleine ijsvogelvlinder is een kwetsbare standvlinder die in het zuidwesten van Nederland voorkomt in gevarieerde, vochtige gemengde bossen of loofbossen, zoals elzenbroekbos. De waardplanten van deze soort is wilde kamperfoelie; soms rode kamperfoelie of gecultiveerde kamperfoelie.

In het plangebied ontbreken het geschikte habitat en/of de geschikte waardplanten voor deze en andere beschermde vlinders. Daarom is het voorkomen van beschermde vlindersoorten uitgesloten.

Libellen

Uit de gegevens van de NDFF en De Vlinderstichting blijkt dat binnen twee tot vijf kilometer afstand van het plangebied gevlekte witsnuitlibel (§3.2 Wnb) is waargenomen.

- + Gevlekte witsnuitlibel komt voor in laagveenmoerassen en vegetatierijke vennen en duinplassen. Het is nog steeds een vrij zeldzame soort, maar wordt de laatste jaren weer wat algemener en duikt regelmatig op nieuwe plekken op.

Tijdens het veldbezoek is een libellenlarve van de familie korenbouten (*Libellulidae*), waar de gevlekte witsnuitlibel ook onder behoort, waargenomen in de waterplas ten oosten van het plangebied. Het is echter onbekend van welke soort libel de larve is.

Effectbeoordeling

Doordat de waterplas behouden blijft bij de voorgenomen plannen, hebben de werkzaamheden geen (negatief) effect op het voorkomen van (mogelijk) beschermde libellensoorten.

Van belang is dat er tijdens de voorgenomen werkzaamheden geen invloeden worden uitgeoefend op de waterplas, zoals waterlozing of het plaatsen van materialen in of rondom de waterplas. Tevens verdient het aanbeveling om de waterplas fysiek af te schermen middels het plaatsen van bouwhekken. Door geen invloeden op de waterplas uit te oefenen en bouwhekken op minimaal 1 meter van het water te plaatsen, worden negatieve effecten op de waterplas en daarmee ook de voorkomende soorten in het water door de voorgenomen werkzaamheden voorkomen.

4.2.3 *Kevers en weekdieren*

Volgens de gegevens van de NDFF en EIS Nederland blijkt dat binnen één kilometer afstand van het plangebied vliegend hert (§3.3 Wnb) is waargenomen.

- + Vliegend hert komt voor in (oude) eikenbossen, dit habitat is binnen het plangebied niet aanwezig. Het voorkomen van deze soort in het plangebied is uit te sluiten.

Verder zijn geen beschermde kevers en weekdieren voor in de omgeving van het plangebied. Voor de beschermde kevers en weekdieren zijn weinig verspreidingsgegevens bekend, daarom wordt in deze paragraaf van alle beschermde kevers en weekdieren beoordeeld of ze in het plangebied kunnen voorkomen.

- + De beschermde houtkevers; vermiljoenkever, heldenbok en juchtleerkever (alle §3.2 Wnb) zijn afhankelijk van oude, holle of vrijstaande bomen of (natte) gebieden met veel dood hout. Deze habitattypen zijn niet aanwezig in het plangebied. Het voorkomen van deze beschermde houtkevers in het plangebied kan daarom worden uitgesloten.
- + De beschermde waterkevers brede geelrandwaterroofofkever en gestreepte waterroofofkever (beide §3.2 Wnb) zijn voor het voorkomen afhankelijk van grote wateren. Het ontbreekt binnen het plangebied aan (permanent)

oppervlaktewater en daarom is het voorkomen van beschermde waterkevers in het plangebied uitgesloten.

- + De aquatische slakkensoort platte schijfhoren (§3.2 Wnb) is afhankelijk van de aanwezigheid van heldere, schone wateren met waterplanten. Bataafse stroommossel (§3.2 Wnb) is een soort die voorkomt in stromend water (rivieren of beken). Deze soort is al 50 jaar niet meer waargenomen in Nederland. Vanwege het ontbreken van (permanent) oppervlaktewater in het plangebied is het voorkomen van platte schijfhoren en Bataafse stroommossel uitgesloten. Het is echter niet uit te sluiten dat de platte schijfhoren in de waterplas ten oosten van het plangebied voorkomt.

In het plangebied ontbreken geschikte habitats voor de beschermde soorten kevers en weekdieren. Het voorkomen van deze soorten in het plangebied is derhalve uit te sluiten.

Het is niet uit te sluiten dat de platte schijfhoren in de waterplas ten oosten van het plangebied voorkomt.

Effectbeoordeling

Doordat de waterplas behouden blijft bij de voorgenomen plannen, hebben de werkzaamheden geen (negatief) effect op het voorkomen van (mogelijk) beschermde platte schijfhoren. Tevens kunnen de maatregelen benoemd in paragraaf 4.2.2 betreft het beschermen van de waterplas voorkomen dat tijdens de werkzaamheden negatieve effecten optreden voor deze soort en de waterplas.

4.2.4 Vissen

Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat binnen één kilometer afstand van het plangebied beekprik (§3.3 Wnb) is waargenomen.

Beekprik komt voor in de riviersystemen van Nederland en in beken met stromend water tijdens de voortplanting. Vanwege het ontbreken van (permanent) oppervlaktewater is het voorkomen van deze en andere (beschermde) vissoorten in het plangebied uit te sluiten.

4.2.5 Amfibieën en reptielen

Amfibieën

Uit gegevens van RAVON, de NDFF en De amfibieën en reptielen van Nederland (Creemers & Van Delft, 2009) blijkt dat binnen één kilometer afstand van het plangebied bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander (alle §3.3 Wnb) zijn waargenomen. Op een afstand van één tot twee kilometer van het plangebied zijn poelkikker (§3.2 Wnb) en bastaardkikker (§3.3 Wnb) waargenomen. Tussen twee tot vijf kilometer van het plangebied zijn rugstreeppad (§3.2 Wnb) en Alpenwatersalamander (§3.3 Wnb) waargenomen.

- + Bruine kikker is verspreid over geheel Nederland. De soort komt voor in verschillende habitattypen op verschillende bodemtypen, van duin- en stuifzanden tot rivier- en zeeklei en lössgronden. De soort heeft een voorkeur voor kleine geïsoleerde of lijnvormige wateren.
- + Gewone pad komt in vele habitats voor en heeft een voorkeur voor kleinschalig, gevarieerd landschap. Ze schuwen de mens niet en komen voor in tuinen, parken en ruderaire terreintjes. Gewone padden zijn als één van de weinige amfibieën in Nederland goed bestand tegen hoge dichtheden vis.
- + Kleine watersalamander plant zich voort in allerlei soorten ondiep, stilstaand of zwak stromend water met onderwatervegetatie. De soort komt in vrijwel geheel Nederland voor.
- + Poelkikker heeft een voorkeur voor zwak zure, stilstaande wateren in bos- en heidegebieden op hogere zandgronden. De soort komt voor in vennen, poelen en watergangen in hoogveengebieden en in de uiterwaarden, maar ook rivier begeleidende wateren.
- + Bastaardkikker komt vrij algemeen in Nederland voor. Het is een warmte- en zonminnende soort met een voorkeur voor onbeschaduwde wateren met voldoende oeverbegroeiing.
- + Rugstreeppad komt voor in ondiepe, tijdelijke poeltjes en plassen die snel opwarmen, maar ook in slootjes en vennen. Overwintert vindt plaats op het land in muizenholletjes, onder tegels, pellets en rommel, maar ook ingegraven in zand. Tussen het voortplantingshabitat en het land- en overwinteringshabitat kunnen enkele kilometers liggen. Het is een pionierssoort van hoog dynamische gebieden en komt onder andere voor in duinen en ruderaire terreinen op zonnige plekken met weinig vegetatie. Overwintert 60 tot 180 cm diep.
- + Alpenwatersalamander komt voor in verschillende typen water in weidelandschappen, heidegebieden, loof- en naaldbossen, struwelen en parken, zolang het niet snelstromend of rijk aan vis is. De soort komt voor nabij bos, het liefst loofbossen of kleinschalige landschappen en leeft de eerste drie levensjaren volledig op het land. De soort overwintert op het land tussen vegetatie in grasland, heggen en houtwallen, of tussen hout- of steenhopen.

In het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig en daardoor ontbreekt het aan voortplantingshabitat voor amfibieën. Het plangebied is voor een groot deel verhard en de haag heeft niet voldoende ondergroei als beschutting, waardoor het plangebied ook geen geschikt land- en overwinteringshabitat biedt voor amfibieën. Het voorkomen van (beschermde) amfibieënsoorten binnen het plangebied is daardoor uitgesloten.

Reptielen

Uit gegevens van RAVON, de NDFF en De amfibieën en reptielen van Nederland (Creemers & Van Delft, 2009) blijkt dat binnen één tot twee kilometer afstand van het plangebied gladde slang, zandhagedis (beide §3.2 Wnb), hazelworm en levendbarende hagedis (beide §3.3 Wnb) zijn

waargenomen. Tussen twee tot vijf kilometer afstand tot het plangebied zijn adder en ringslang (beide §3.3 Wnb) waargenomen.

- + Gladde slang komt voornamelijk voor op droge heideterreinen, maar ook in open bossen, kalkgraslanden en op hogere delen van hoogveengebieden. De soort komt niet voor op kleigronden.
- + Zandhagedis is sterk gebonden aan duinen en droge heide. De soort komt vrijwel niet voor in vochtige of waterrijke gebieden. Zandhagedissen zitten graag op warme, zandige naar het zuiden geëxponeerde hellingen met een rijke vegetatiestructuur.
- + Hazelworm komt voor op vochtige, met dichte vegetatie bedekte gebieden in bosranden, heideterreinen, schraal grasland en houtwallen.
- + Levendbarende hagedis komt voor op droge en vochtige heiden en hoogvenen, en venoevers. De soort komt daarnaast ook voor in bossen en struwelen.
- + Adder komt voor op half open plekken met een rijke vegetatiestructuur, waar zowel zonbeschenen plekken als schuilplekken aanwezig zijn. De soort komt voor in veel verschillende habitats; in hoogveen, heide, bos en struweel.
- + Ringslang is een watergebonden soort die veel ruimtelijke variatie nodig heeft. Naast waterrijke gebieden komt de soort ook voor in bos en heide. Voor de ei-afzet is de ringslang afhankelijk van warme, vochtige plekken zoals bladhopen.

Het ontbreekt binnen het plangebied aan geschikt habitat voor deze en andere reptielen. Het voorkomen van beschermde reptielensoorten in het plangebied is derhalve uit te sluiten.

Effectbeoordeling

Op dit moment biedt het plangebied geen geschikt voortplantings-, land- of overwinteringshabitat voor (beschermde) amfibieën. Het is echter wel mogelijk dat amfibieën in de omgeving tijdens de werkzaamheden onder steenhopen, zandhopen of andere materialen verschuilen. Het naastliggend bouwterrein met los zand biedt bijvoorbeeld land- en overwinteringshabitat voor rugstreeppad. Het is daardoor niet uit te sluiten dat rugstreeppadden tijdens de werkzaamheden het plangebied betreden en onder de stapels materialen of zandhopen verschuilen. Ook bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, bastaardkikker en Alpenwatersalamander uit de omgeving kunnen tijdens de werkzaamheden het plangebied betreden en onder stapels materialen verschuilen.

Mitigerende maatregelen

Om te voorkomen dat beschermde amfibieënsoorten het plangebied tijdens de werkzaamheden koloniseren, dient een paddenscherm om het plangebied te worden geplaatst, voordat gestart wordt met het uitvoeren van de werkzaamheden. Op deze manier wordt voorkomen dat individuen van rugstreeppad, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, bastaardkikker en Alpenwatersalamander het plangebied betreden tijdens de

werkzaamheden en worden knelpunten met de Wet natuurbescherming voorkomen.

4.2.6 Vogels

Uit gegevens van de NDFF blijkt dat de volgende vogelsoorten met jaarrond beschermd nest zijn waargenomen in de wijde omgeving van het plangebied: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil en wespendif (alle §3.1 Wnb).

Tijdens het veldbezoek zijn in het gehele plangebied geen nesten aangetroffen. Voor bovengenoemde soorten en algemene vogelsoorten is in het plangebied geen geschikte nestgelegenheid aanwezig.

Het plangebied kan onderdeel zijn van het foerageergebied van vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest en algemene vogelsoorten. De beukhaag kan bijvoorbeeld dienen als schuil- en foerageerplek voor huismussen die in de omgeving broeden.

Effectbeoordeling

Vanwege de kleine omvang van het plangebied behoort het plangebied niet tot het essentieel foerageergebied voor vogels. Tevens blijft er in de omgeving voldoende alternatief foerageergebied tijdens en na de werkzaamheden. De voorgenomen plannen hebben derhalve geen (significant) negatieve invloed op het foerageergebied van jaarrond beschermde vogels en algemene vogelsoorten.

4.2.7 Zoogdieren

Vleermuizen

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (1997), Korsten en Regelink (2010) en gegevens van de NDFF blijkt dat de soorten baardvleermuis, bosvleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis (alle §3.2 Wnb) voorkomen in de wijde omgeving van het plangebied.

Binnen het plangebied zijn geen mogelijkheden voor verblijfplaatsen voor vleermuizen. Ook zijn er geen geschikte doorgaande lijnvormige structuren die gebruikt kunnen worden als vliegroute door vleermuizen.

Wel is het plangebied mogelijk onderdeel van het foerageergebied van vleermuizen die in de gebouwen of bomen in de omgeving verblijven.

Overige zoogdieren

Uit gegevens van de NDFF blijkt dat binnen één kilometer afstand van het plangebied de volgende soorten zijn waargenomen: algemene spits-, woel- en

ware muizen, boommarter, das, eekhoorn, egel, konijn, steenmarter en vos (alle §3.3 Wnb). Tussen één tot twee kilometer afstand van het plangebied zijn bunzing, edelhert, haas, ree, wezel en wild zwijn (alle §3.3 Wnb) waargenomen. Op een afstand van twee tot vijf kilometer van het plangebied zijn damhert en hermelijn (alle §3.3 Wnb) waargenomen.

Mogelijk dat algemene spits-, woel- en ware muizensoorten incidenteel onder de haag binnen het plangebied schuilen en foerageren.

Doordat het plangebied voornamelijk verhard is en doordat lijnvormige structuren, bomen en structuren die kunnen dienen als beschutting of foerageermogelijkheden ontbreken, is uitgesloten dat boommarter, steenmarter, bunzing, hermelijn, wezel, das, eekhoorn, egel, konijn, haas, edelhert, damhert, ree, vos en wild zwijn voorkomen binnen het plangebied.

Effectbeoordeling

Vanwege de kleine omvang van het plangebied, behoort het plangebied niet tot het essentieel foerageergebied voor vleermuizen. Tevens blijft er in de omgeving voldoende alternatief foerageergebied tijdens en na de werkzaamheden. De voorgenomen plannen hebben derhalve geen (significant) negatieve invloed op het foerageergebied van vleermuizen.

Bij gebruik van extra kunstlicht tijdens de werkzaamheden kan sprake zijn van lichtverstoring voor foeragerende vleermuizen. Vleermuizen zijn gevoelig voor lichtverstoring. Tevens kan het plaatsen van nieuwe lichtbronnen (indien nodig) na de werkzaamheden leiden tot lichtverstoring voor foeragerende vleermuizen.

Vanwege de kleine omvang van het plangebied, behoort het plangebied niet tot het essentieel leefgebied van algemene spits-, woel- en ware muizensoorten. Tevens blijft er in de omgeving voldoende alternatief foerageergebied tijdens en na de werkzaamheden. De voorgenomen plannen hebben derhalve geen (significant) negatieve invloed op het foerageergebied van algemene spits-, woel- en ware muizensoorten.

Mogelijk dat door de werkzaamheden en het verplaatsen van materialen individuen van grondgebonden zoogdieren zoals algemene spits-, woel- en ware muizensoorten worden verwond of gedood.

Mitigerende maatregelen

Door de extra verlichting 's nachts uit te zetten of door de lichtstralen af te schermen, wordt verstoring van vleermuizen in de omgeving tijdens de werkzaamheden voorkomen. Bij het plaatsen van eventuele nieuwe lichtbronnen wordt geadviseerd om vleermuisvriendelijke verlichting te gebruiken.

Voor algemene spits-, woel- en ware muizensoorten geldt in provincie Gelderland een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor het verstoren van deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt altijd de Algemene zorgplicht,

zie §1.4. Om het verwonden van dieren te voorkomen kan bij het verplaatsen van materialen en het verwijderen van de beukhaag in één richting worden gewerkt, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten.

5 Conclusies

5.1 Beschermde gebieden

Gezien de relatief grote afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (800 meter) is het redelijkerwijs uit te sluiten dat negatieve effecten ontstaan op Natura 2000-gebieden als gevolg van de voorgenomen plannen.

Vanwege de afstand en de aard van de werkzaamheden kan redelijkerwijs worden aangenomen dat geen negatieve effecten door stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden optreden door uitvoering van voorgenomen werkzaamheden. Dit is echter alleen uit te sluiten middels een AERIUS-berekening.

De voorgenomen plannen hebben door de afstand en de kleinschalige aard van de werkzaamheden geen (significant) negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van het GNN en GO.

5.2 Beschermde soorten

In het plangebied komen mogelijk verschillende soorten voor die zijn beschermd onder paragrafen 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Het is uit te sluiten dat in het plangebied beschermde flora, vlinders, kevers, weekdieren, vissen en reptielen voorkomen. Wel geldt voor alle aanwezige soorten in het plangebied de algemene zorgplicht, zie §1.4 van dit rapport. Tabel 1 geeft een overzicht van de mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten in de omgeving van het plangebied.

Soorten van paragraaf 3.1 van de Wet natuurbescherming

Het plangebied kan onderdeel zijn van het foerageergebied van algemene vogels en vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest. Vanwege de kleine omvang van het plangebied behoort het plangebied niet tot het essentieel foerageergebied voor vogels. Tevens blijft er in de omgeving voldoende alternatief foerageergebied tijdens en na de werkzaamheden. De voorgenomen plannen hebben derhalve geen (significant) negatieve invloed op het foerageergebied van jaarrond beschermde vogels en algemene vogelsoorten.

Soorten van paragraaf 3.2 van de Wet natuurbescherming

Tijdens het veldbezoek is een libellenlarve van de familie korenbouten (Libellulidae), waar de gevlekte witsnuitlibel ook onder behoort, waargenomen in de waterplas ten oosten van het plangebied. Het is echter onbekend van welke soort libel de larve is. Doordat de waterplas behouden blijft bij de voorgenomen plannen, hebben de werkzaamheden geen (negatief) effect op het voorkomen van (mogelijk) beschermde libellensoorten.

Van belang is dat er tijdens de voorgenomen werkzaamheden geen invloeden worden uitgeoefend op de waterplas, zoals waterlozing of het plaatsen van materialen in of rondom de waterplas. Tevens verdient het aanbeveling om de waterplas fysiek af te schermen middels het plaatsen van bouwhekken. Door geen invloeden op de

waterplas uit te oefenen en bouwhekken op minimaal 1 meter van het water te plaatsen, worden negatieve effecten op de waterplas en daarmee ook de voorkomende soorten in het water door de voorgenomen werkzaamheden voorkomen.

Mogelijk dat de waterplas ten oosten van het plangebied geschikt leefgebied is voor de aquatische slakkensoort platte schijfhoren. Bij de voorgenomen werkzaamheden blijft de waterplas behouden. De voorgenomen werkzaamheden hebben derhalve geen (significant) negatieve invloed op het mogelijk voorkomen van de platte schijfhoren. Tevens kunnen de maatregelen betreft het beschermen van de waterplas voorkomen dat tijdens de werkzaamheden negatieve effecten optreden voor deze soort en de waterplas.

Op dit moment biedt het plangebied geen geschikt voortplantings-, land- of overwinteringshabitat voor (beschermde) amfibieën. Het is echter wel mogelijk dat rugstreeppadden in de omgeving tijdens de werkzaamheden onder steenhopen, zandhopen of andere materialen verschuilen. Om te voorkomen dat rugstreeppadden het plangebied tijdens de werkzaamheden koloniseren, dient een scherm om het plangebied te worden geplaatst voor de start van de voorgenomen werkzaamheden. Op deze manier wordt voorkomen dat tijdens de werkzaamheden individuen van rugstreeppad het plangebied betreden en worden knelpunten met de Wet natuurbescherming voorkomen.

Het plangebied kan onderdeel zijn van het foerageergebied van vleermuizen die in de omgeving verblijven. Vanwege de kleine omvang van het plangebied, behoort het plangebied niet tot het essentieel foerageergebied voor vleermuizen. Tevens blijft er in de omgeving voldoende alternatief foerageergebied tijdens en na de werkzaamheden. De voorgenomen plannen hebben derhalve geen (significant) negatieve invloed op het foerageergebied van vleermuizen.

Tijdens de werkzaamheden kan sprake zijn van lichtverstoring voor foeragerende vleermuizen bij gebruik van extra kunstlicht. Vleermuizen zijn gevoelig voor lichtverstoring. Door de extra verlichting 's nachts uit te zetten of door de lichtstralen af te schermen, wordt verstoring van vleermuizen in de omgeving tijdens de werkzaamheden voorkomen. Tevens kan het plaatsen van nieuwe lichtbronnen (indien nodig) na de werkzaamheden leiden tot lichtverstoring voor foeragerende vleermuizen. Bij het plaatsen van eventuele nieuwe lichtbronnen wordt geadviseerd om vleermuisvriendelijke verlichting te gebruiken.

Soorten van paragraaf 3.3 van de Wet natuurbescherming

Op dit moment biedt het plangebied geen geschikt voortplantings-, land- of overwinteringshabitat voor (beschermde) amfibieën. Het is echter wel mogelijk dat bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, bastaardkikker of Alpenwatersalamander in de omgeving tijdens de werkzaamheden onder steenhopen, zandhopen of andere materialen verschuilen. Om te voorkomen dat individuen van deze soorten het plangebied tijdens de werkzaamheden koloniseren, dient een scherm om het plangebied te worden geplaatst alvorens het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden. Op deze manier wordt voorkomen dat tijdens de werkzaamheden individuen van bovengenoemde soorten het plangebied betreden en worden knelpunten met de Wet natuurbescherming voorkomen.

Mogelijk dat algemene spits-, woel- en ware muizensoorten incidenteel onder de haag binnen het plangebied schuilen of foerageren. Vanwege de kleine omvang van het plangebied, behoort het plangebied niet tot het essentieel leefgebied van algemene spits-, woel- en ware muizensoorten. Tevens blijft er in de omgeving voldoende alternatief foerageergebied tijdens en na de werkzaamheden. De voorgenomen plannen hebben derhalve geen (significant) negatieve invloed op het foerageergebied van algemene spits-, woel- en ware muizensoorten.

Mogelijk dat door de werkzaamheden en het verplaatsen van materialen individuen van grondgebonden zoogdieren zoals algemene spits-, woel- en ware muizensoorten worden verwond of gedood. Voor algemene spits-, woel- en ware muizensoorten geldt in provincie Gelderland een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor het verstoren van deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt altijd de Algemene zorgplicht, zie §1.4. Om het verwonden van dieren te voorkomen kan bij het verplaatsen van materialen en het verwijderen van de beukhaag in één richting worden gewerkt, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten.

Tabel 1. Overzicht mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten in de omgeving van het plangebied

Soort(groep)	Bescherming	Functie plangebied	Mogelijk effect	Ontheffing nodig	Maatregelen
Vogels	§3.1 Wnb (nest niet jaarrond beschermd)	Foerageergebied	Nee	-	-
Vogels	§3.1 Wnb (nest jaarrond beschermd)	Foerageergebied	Nee	-	-
Gevlekte witsnuitlibel	§3.2 Wnb	Leefgebied	Nee	-	Geen invloeden uitoefenen op waterplas en waterplas fysiek afschermen middels bouwhekken op minimaal 1 meter afstand van het water
Platte schijfhoren	§3.2 Wnb	Leefgebied	Nee	-	Geen invloeden uitoefenen op waterplas en waterplas fysiek afschermen middels bouwhekken op minimaal 1 meter afstand van het water
Rugstreeppad	§3.2 Wnb	Land- en overwinterings-habitat	Ja	Nee, mits maatregelen worden uitgevoerd	Plaatsen van scherm om het plangebied voordat werkzaamheden worden uitgevoerd

Soort(groep)	Bescherming	Functie plangebied	Mogelijk effect	Ontheffing nodig	Maatregelen
Vleermuizen	§3.2 Wnb	Foerageergebied	Ja	Nee, mits maatregelen worden uitgevoerd	- Tijdens werkzaamheden extra verlichting 's nachts uitzetten of lichtstralen afschermen - Vleermuisvriendelijke verlichting plaatsen bij nieuw te plaatsen lichtbronnen na werkzaamheden (indien nodig)
Bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, bastaardkikker en Alpenwater-salamander	§3.3 Wnb	Land- en overwinterings-habitat	Ja	Nee, mits maatregelen worden uitgevoerd	Plaatsen van scherm om het plangebied voordat werkzaamheden worden uitgevoerd
Algemene spits-, woel- en ware muizen	§3.3 Wnb	(Onderdeel van) leefgebied	Ja	Nee, algehele vrijstelling	Bij het verwijderen van vegetatie en materialen één kant op werken

5.3 Advies en aanbevelingen

Geconcludeerd kan worden dat de voorgenomen plannen niet leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming, mits:

1. geen invloeden worden uitgeoefend op de waterplas tijdens de voorgenomen werkzaamheden, zoals waterlozing of het plaatsen van materialen in of rondom de waterplas. Tevens verdient het aanbeveling om de sloot fysiek af te schermen middels het plaatsen van bouwhekken. Door geen invloeden op de waterplas uit te oefenen en bouwhekken op minimaal 1 meter van het water te plaatsen, worden negatieve effecten op de waterplas en de voorkomende soorten door de voorgenomen werkzaamheden voorkomen.
2. Een paddenscherm wordt geplaatst rond het plangebied voordat de werkzaamheden worden uitgevoerd, zodat wordt voorkomen dat individuen van rugstreeppad, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, bastaardkikker of Alpenwatersalamander die in de omgeving voorkomen het plangebied tijdens de werkzaamheden koloniseren;
3. door extra verlichting bij werkzaamheden 's nachts uit te zetten of door de lichtstralen af te schermen, wordt verstoring van vleermuizen in de omgeving tijdens de werkzaamheden voorkomen. Tevens wordt geadviseerd om bij het plaatsen van eventuele nieuwe lichtbronnen vleermuisvriendelijke verlichting te gebruiken.
4. Door bij het verwijderen van vegetatie en materialen één kant op te werken wordt het verwonden van algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren voorkomen en kunnen aanwezige dieren vluchten;

5.4 Gevolgen voor (het tijdpad van) de voorgenomen plannen

Nader onderzoek

Er is geen nader onderzoek nodig.

Ontheffing Wet natuurbescherming

Mits de voorgenomen plannen blijven zoals opgesteld, is geen ontheffing nodig voor de werkzaamheden.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- + Bos F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- + Bouwens, S. Provincie Noord-Brabant, 2017. Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming. Zoogdiervereniging - rapport 2017.32.
- + Creemers R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie). 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.
- + Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging - rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- + Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- + Ministerie van Economische Zaken. Brochure: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3 december 2016.
- + Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Internet

- + Natura 2000-gebieden,
<https://geoportaal.gelderland.nl/portaal/apps/webappviewer/index.html?id=6b1adc4e421a4c7ebcb84d7c12cb7af6>, 06-07-2021
- + Natuurnetwerk Nederland,
<https://geoportaal.gelderland.nl/portaal/apps/webappviewer/index.html?id=7ee7f076e44b48f18d36528e9f9d1d87>, 06-07-2021
- + NDFF - 06-07-2021 14:06:32
- + www.eis-nederland.nl
- + www.vlinderstichting.nl
- + www.waarneming.nl
- + www.zoogdiervereniging.nl
- + www.verspreidingsatlas.nl

Bijlagen

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

Wet natuurbescherming

In Nederland is de bescherming van natuurwaarden sinds 1 januari 2017 geregeld in de Wet natuurbescherming. Deze wet regelt de bescherming van soorten, gebieden en houtopstanden en vervangt daarmee de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Boswet. Daarnaast geldt per provincie beleid voor de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd).

Soortbescherming

Op het gebied van soortbescherming is het uitgangspunt van de Wet natuurbescherming dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan; het 'nee, tenzij-principe'.

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden. Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. De Wet natuurbescherming kent de volgende drie categorieën beschermde soorten:

1. Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels beschermd volgens het beschermingsregime van de Europese Vogelrichtlijn;
2. Soorten, niet vogels zijnde, van de Europese Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a, het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt;
3. 'Andere soorten', waaronder soorten die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

De drie beschermingsregimes kennen elk hun eigen verbodsbepalingen. De verbodsbepalingen voor vogels en overige Europese soorten (categorie 1 en 2) zijn letterlijk overgenomen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere, 'nationaal' beschermde soorten (categorie 3) gelden verbodsbepalingen die geïnspireerd zijn op de Habitatrichtlijn, maar in sommige opzichten minder streng zijn. In tabel 1 zijn de verbodsbepalingen per regime weergegeven.

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- + Er mag alleen van de verbodsbepalingen worden afgeweken als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is;
- + Er moet sprake zijn van een in de wet genoemd belang. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn, zoals ruimtelijke ontwikkeling, volksgezondheid of openbare veiligheid;
- + Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de staat van instandhouding van de soort.

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen is bovendien vrijstelling mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Tabel 1. Verbodsbepalingen per categorie beschermde soorten

Categorie 1 (§ 3.1 Wnb)	Categorie 2 (§ 3.2 Wnb)	Categorie 3 (§ 3.3 Wnb)
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	-
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	-
-	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat voorafgaand aan handelingen inzichtelijk moet zijn welke natuurwaarden aanwezig zijn, de kwetsbaarheid hiervan en de mogelijke gevolgen die de handeling hiervoor kan hebben. Bij de uitvoering van de handelingen dienen negatieve gevolgen zoveel mogelijk te worden voorkomen, dan wel beperkt of ongedaan te worden gemaakt. De zorgplicht is altijd van toepassing, ongeacht vrijstelling of ontheffing.

Natura 2000 (bron: Rijksoverheid)

In 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. De wet biedt een beschermingskader voor de flora en fauna binnen de aangewezen beschermde gebieden, de zogenaamde Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale gebieden.

De wet bepaalt dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstoringseffect kunnen hebben op de soorten, niet mogen plaatsvinden zonder vergunning. Ook plannen moeten getoetst worden op hun gevolgen voor de Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt met de habitattoets.

De habitattoets bestaat uit drie onderdelen:

- + oriëntatiefase (en vooroverleg);
- + verslechterings- en verstoringstoets;
- + passende beoordeling.

De oriëntatiefase maakt geen deel uit van de in de wet geregelde procedures. In de praktijk is deze stap nodig. Gezamenlijk met het bevoegd gezag wordt bepaald of goedkeuring van het plan nodig is en welke verdere procedure doorlopen moet worden. Afhankelijk van de kans en omvang van de effecten op een Natura 2000-gebied bestaat de vervolprocedure uit het uitvoeren van een verslechterings- en verstoringstoets, een passende beoordeling of geen enkele toetsing.

Indien er geen kans is op negatieve effecten op een Natura 2000-gebied is geen goedkeuring voor de plannen of het project nodig.

Als uit de oriëntatiefase is gebleken dat er kans is op significant negatieve effecten voor het Natura 2000-gebied, dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd. Indien uit de passende beoordeling blijkt dat er kans is op een significant negatief effect moet aan de volgende criteria worden voldaan:

- + er zijn geen alternatieve oplossingen voor het project die minder of geen negatieve effecten hebben voor het Natura 2000-(deel)gebied;
- + er is sprake van dwingende redenen van groot openbaar belang;
- + er is voorzien in compenserende maatregelen.

Alléén als aan deze voorwaarden wordt voldaan, kan goedkeuring worden verleend.

Indien uit de oriëntatiefase is gebleken dat er een kans is op (niet-significante) negatieve effecten, dient een verslechterings- en verstoringstoets te worden uitgevoerd. Met dit onderzoek wordt bepaald:

- + of deze kans reëel is en
- + of de verslechtering of verstoring aanvaardbaar is.

Natuurnetwerk Nederland / Ecologische hoofdstructuur (bron: Rijksoverheid)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Door verbindingen tussen natuurgebieden te maken, kunnen planten en dieren zich makkelijker verspreiden over meer gebieden. Hierdoor zijn deze gebieden beter bestand tegen negatieve milieu-invloeden. In grotere natuurgebieden kunnen bovendien meer soorten planten en dieren leven.

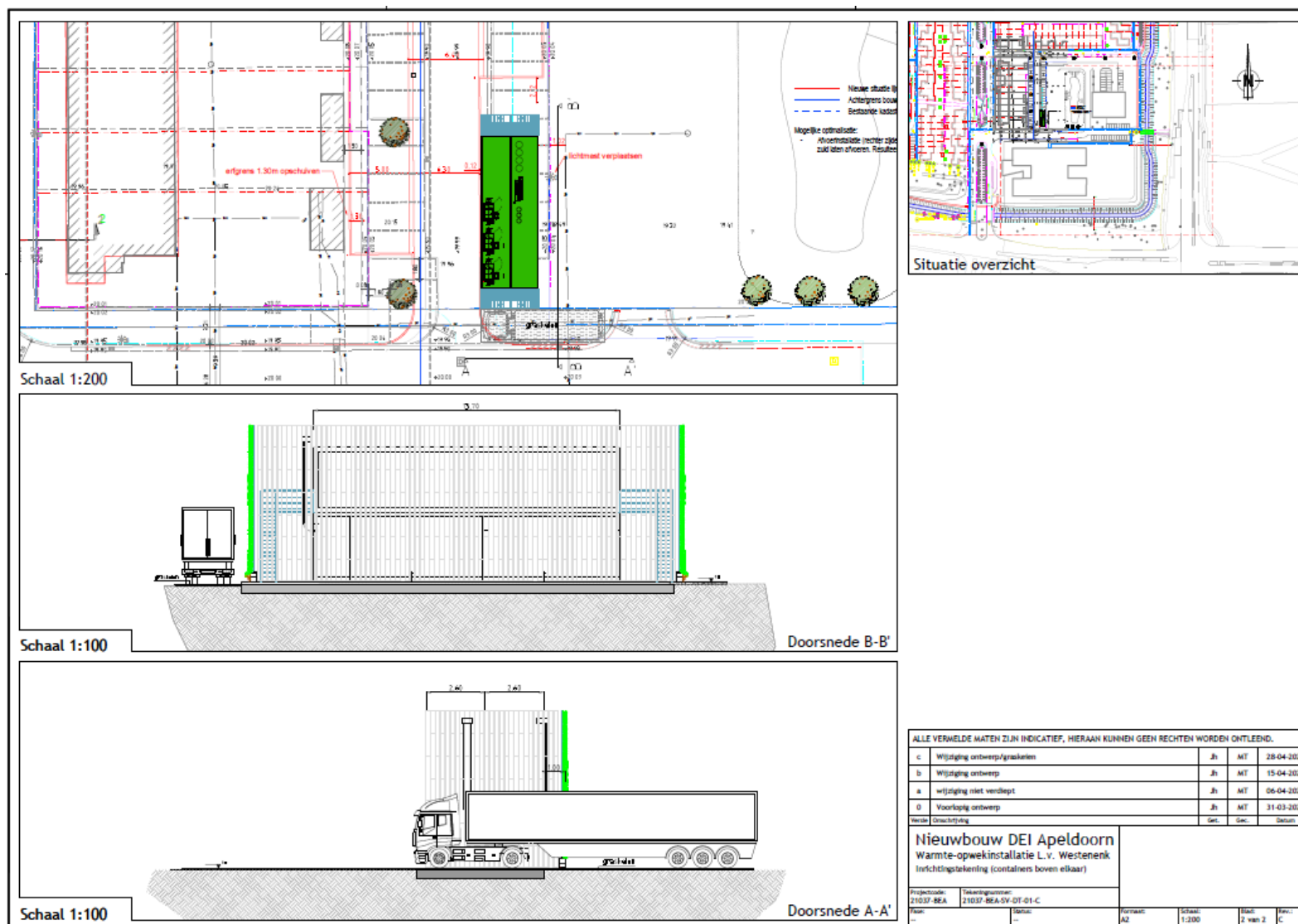
Het doel van het afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur is om de EHS als netwerk van natuurgebieden te beschermen tegen negatieve effecten van ruimtelijke ingrepen. Dat betekent niet dat ontwikkelingen zoals woningbouw en bedrijvigheid, verboden zijn. Door het doorlopen van het afwegingskader wordt vastgesteld of, en zo ja, onder welke voorwaarden een ontwikkeling in de Ecologische Hoofdstructuur kan worden toegelaten.

De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur vindt plaats door het nee-tenzij-regime uit de Nota Ruimte. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen in de EHS met een negatief effect op de EHS in principe niet zijn toegestaan. Onder voorwaarden kan hiervan worden afgeweken.

De beleidsmatige basis voor het afwegingskader voor de Ecologische Hoofdstructuur is de Nota Ruimte. Daarnaast hebben Rijk en provincies een beleidskader Spelregels EHS opgesteld. Het beleidskader geeft een uitwerking, verduidelijking en aanscherping van de verschillende onderdelen van het afwegingskader. De provincies laten de inhoud van de Spelregels EHS doorwerken in het provinciaal ruimtelijk beleid.

De bescherming van de EHS gebeurt via de regelgeving van de ruimtelijke ordening. Het beschermingsregime is onder de Wro door het Rijk vastgelegd in de AMvB Ruimte en werkt via provinciale verordeningen.

Bijlage 2 Weergave voorgenomen plannen

Figuur 3. Voorgenomen plannen Laan van Westenenk te Apeldoorn (bron: Planovision, 2021)